

29.08.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite OKM/77/040/2011

Asia **CIMOn lausunto Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä**

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä on raportissaan laajasti tarkastellut ruotsin kielen oppimisen ja opetuksen tilannetta eri koulutusasteilla ja eri näkökulmista.

CIMO pitää ilahduttavana, että työryhmä on raportissaan tuonut esille useita konkreettisia ja kannatettavia kehittämisohdotuksia ruotsin kielen opetuksen edistämiseksi sekä kielen houkuttavuuden lisäämiseksi eri-ikäisten oppilaiden ja opiskelijoiden keskuudessa.

Työryhmä on raportissaan viitannut varhaiskasvatuksen merkitykseen kielten opiskelussa lähinnä kielikylpytoiminnan kautta.

Asenteet muokkautuvat ihmisen elämän sangen varhaisessa vaiheessa - jo ennen kouluikää ja kouluiän alkuvaiheessa. Valtaosa Suomessa asuvista lapsista on jossain lapsuutensa vaiheessa varhaiskasvatuksen piirissä päiväkodissa tai esiopetuksessa. Myönteisiä asenteita kaikkea opetusta kohtaan voidaan vahvistaa jo tällöin ikätasoon sopivin menetelmin. Leikkien, laulujen, askartelun, pelien jne. avulla kielenopetuksessa esimerkiksi hyödyntämällä maassamme olevaa vieraskielistä väestöä tai eri kv-ohjelmia: Erasmus –opiskelijoita, Comenius apulaisopettajia, Lainaa pohjoismaalaista - palvelua, ruotsinkielisiä TET-harjoittelijoita jne. voidaan ruotsin kielen opetusta integroida jokapäiväiseen toimintaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja näin edistää positiivista asennetta toisen kotimaisen kielen opiskelua kohtaan.

Kielivalintojen suhteen vanhemmat ovat keskeisessä asemassa. Opetushallituksen tukemassa Kielitivoli –hankkeessa on hyvin tuloksin voitu laajentaa oppilaiden kielivalintoja suuntaamalla sopivanmuotoista toiminnallista tiedotusta niin kakkosluokkalaisille kuin heidän vanhemmilleen. Tämän tyyppisen toiminnan laajentaminen useampiin kuntiin edistäisi kohdennettuna ruotsin kielen valintoja ja opiskelua.

Nuorelle ihmiselle on oleellista kokea oppimisesta saatavia hyötyjä heti eikä vasta vuosien päästä esim. työelämässä. Ruotsin kielen osaamisen hyötyjä varhaisemmassa vaiheessa voidaan eri tavoin tehdä näkyväksi sekä opetusmetodeja kehittämällä että muilla tavoin, esim. mahdollistamalla yhä useammassa koulussa kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin/hankkeisiin/nettityhteistyöhön osallistumisen pohjoismaisten koulujen/työelämän kanssa. Kun toiminnassa käytetään ruotsin kieltä välineenä

nähdään kielitaidon hyöty heti, erityisesti suullisen kielitaidon kehittymiselle on oleellista tarjota mahdollisuuksia puhua ruotsin kieltä. Tätä yhteistyötä voidaan kehittää esim. Tukholman Suomi-talon kanssa. Keskeistä on myös osallistaa oppilaita mukaan suunnitteluun.

Koska työnantajat selkeästi ovat ilmaisseet ruotsin kielen hallitsemisen merkityksen työelämässä, tulisikin kartoittaa työnantajien halua ja mahdollisuuksia (sekä Suomessa että Ruotsissa) sekä suomenruotsalaisten rahastojen mahdollisuuksia edelleen tukea eri tavoin ruotsin kielen opetusta kouluissamme. Svenska nu –verkoston järjestämää monipuolista ja nuoria puhuttelevaa toimintaa sekä luokahuoneissa että niiden ulkopuolella tulisi edelleen tukea ja kehittää.

CIMOn hallinnoimat kv-ohjelmat ovat omiaan edistämään kielitaitoa ja motivaaatiota kielten oppimiseen, myös korkea-asteella. Tilastollisesti suomenkielisten korkeakoulujen aktiivisuutta osallistua pohjoismaiseen vaihtoon verrattuna ruotsinkielisiin olisi kiinnostavaa selvittää. Yleissivistävässä koulutuksessa ruotsinkielisten oppilaitosten osuus ei ole korostunut, mutta suhdetta voisi tarkastella jatkossa kaikilla koulutusasteilla, jotta tasapuolinen osallistuminen voitaisiin varmistaa mahdollisilla toimenpiteillä.

CIMO pitää kannatettavana kaikkia työryhmän kirjaamia ehdotuksia ruotsin kielen opiskelun edistämiseksi ja haluaa erityisesti oman toimialansa näkökulmasta nostaa esille seuraavat ehdotukset:

5. CIMOn ammatilliselle koulutukselle tarjoamia kv- vaihto-ohjelmia hyödynnetään ruotsin kielen opintojen edistämiseksi mm. hankeyhteistyössä ja opiskelijavaihdossa.

6. CIMOn opinto-ohjaajille suunnatussa toiminnassa otetaan esille ruotsin kielen osaamisvaatimukset eri koulutustasoilla ja ammateissa.

7. ja 8. CIMO pitää ehdotuksia kannatettavina sellaisinaan.

15. CIMO informoi Suomen ruotsinopettajien yhdistyksen kautta mahdollisuudesta hakea tukea eurooppalaiseen opetushenkilöstön täydennyskoulutukseen mm. EUn Comenius –ohjelmasta. SRO:n sekä muilla areenoilla tiedotetaan myös CIMOn hallinnoimista PMN:n Nordplus-ohjelmista, ja niiden mahdollisuuksista edistää ruotsinkielen oppimista ja opetusta eri koulutusasteilla.

17. CIMOlla on valmiuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa olla käynnistämässä suomenkielisten ja ruotsinkielisten koulujen välistä oppilas- ja opettajavaihtoa edellyttäen, että toimintaan ja sen käynnistämiseen osoitetaan virastolle voimavaroja.

Tiedostusyhteistyön tiivistäminen muiden pohjoismaista koulualan yhteistyötä rahoittavien tahojen kanssa on jo käynnistetty.

Apulaisjohtaja

Samu Seitsalo

Lausunto

CIMO/2/00.40.10/2012

29.08.2012

Tiedoksi   Nina Eskola
                 Nina Rekola
                 Ari Tilli
                 Anne Helin